

“Esasen konu hep 2 nokta arasındadır”

Haftalık Politik ve Jeopolitik Gelişmeler

10 Şubat 2025

Bu hizmet size **2blackdot** ve **Tema Grup** tarafından ücretsiz verilmektedir. Bu yazılanlar yatırım tavsiyesi değildir.

Hazırlayan: Hakan Çalışkantürk

2twoblackdots@gmail.com

<https://www.2blackdots.com>

*** Yasal Uyarı:*** Burada yer alan yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Yatırım danışmanlığı hizmeti; aracı kurumlar, portföy yönetim şirketleri, yatırım ve kalkınma bankaları ile müşteri arasında imzalanacak yatırım danışmanlığı sözleşmesi çerçevesinde ve yetkili kuruluşlar tarafından kişilerin risk ve getiri tercihleri dikkate alınarak kişiye özel olarak sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler ise genel niteliktedir. Bu yorum ve tavsiyeler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle sadece burada yer alan bilgilere dayanarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir. Gerek bu yayındaki gerekse bu yayında kullanılan kaynaklardaki hata ve eksikliklerden ve bu yayındaki bilgilerin kullanılması sonucundaki yatırımcıların ve/veya ilgili kişilerin uğrayabilecekleri doğrudan ve/veya dolaylı zararlardan, kar yoksunluğundan, manevi zararlardan ve her ne şekilde olursa olsun üçüncü kişilerin uğrayabileceği her türlü zarardan dolayı **2blackdot** ve **Hakan Çalışkantürk** sorumlu tutulamaz.

Jeopolitik ve Küresel Gelişmeler:

HARP ZAMANINDA SIVİLLERİN KORUNMASINA İLİŞKİN 1949 CENEVRE SÖZLEŞMESİ VE TRUMP'IN GAZZE'Yİ "DEVREALMA" VE FİLİSTİNLİLERİ ZORLA YERİNDEN ETME PLANI NE OLMUŞTU?

Trump, Beyaz Sarayda kabul ettiği İsrail Başbakanı Binyamin Netanyahu ile düzenlenen ortak basın toplantısında, ABD'nin Gazze Şeridi'ni devralacağını ve oradaki patlamamış bombalar ile diğer silahların sökülmesinden ve yıkılmış binalardan kurtulmaktan sorumlu olacağını söylemişti. Gazze'nin artık tamamen yerle bir olmuş devasa bir yıkım alanı olduğunu kaydeden Trump, Gazze'deki Filistinlilerin başta Mısır ve Ürdün olmak üzere, komşu ülkelerde inşa edilecek yeni yerleşim yerlerine gitmelerinin çok daha iyi olacağını savunmuştu. Trump, "ABD, Gazze Şeridi'ni devralacak ve orada bir iş yapacağız. Oraya sahip olacağız ve sahadaki tüm tehlikeli patlamamış bombaların ve diğer silahların sökülmesinden, yıkılmış binalardan kurtulmaktan sorumlu olacağız." ifadesini kullanmıştı.

Trump'ın Gazze halkının Ürdün ve Mısır'a transfer edilmesi teklifi bizatihi ateşkes anlaşmasına aykırıdır ve Mısır ile Ürdün tarafından da reddedilmiştir. Zira ateşkes metninde Gazze halkının güvenli bir şekilde evlerine geri dönebileceği yazmaktadır. Ayrıca metinde 3-5 yıllık bir süre içerisinde diğer devletlerin yardımıyla Gazze'nin yeniden imar edileceği ve nihayetinde ablukanın tamamen sona ereceği de yer almaktadır. Bu süreçte, ateşkesin garantörleri olarak da Mısır, Katar, ABD ve Birleşmiş Milletler (BM) görev üstlenecektir.¹

Trump'ın Gazze'yi "devrealma" ve Filistinlileri zorla yerinden etme planı tepki topladı.²

Almanya: Gazze tıpkı Batı Şeria ve Doğu Kudüs gibi Filistinlilere aittir. Filistinli sivil halkın Gazze'den sürgün edilmesi sadece kabul edilemez değil, aynı zamanda uluslararası hukuka aykırıdır." ifadelerini kullandı.

Slovenya: Trump'ın açıklamaları Filistin tarihine ilişkin derin bir cehaleti yansıtıyor.

Fransa, Gazze'nin üçüncü bir ülke tarafından kontrol edilmesine karşı olduğunu bildirdi. Gazze halkının zorla yerinden edilmesi durumunda bunun uluslararası hukuku ihlal ve Filistinlilerin meşru taleplerine yönelik bir saldırı teşkil edeceği belirtilen açıklamada, Fransa'nın buna karşı çıktığı aktarıldı.

Polonya: Polonya Dışişleri Bakan Yardımcısı Andrzej Szejna, ABD Başkanı Donald Trump'ın Gazze'deki Filistinlileri zorla yerinden etme planına ilişkin, "Filistinliler olmadan Filistin hakkında karar verilemez." dedi.

İskoçya Bölgesel Başbakanı Swinney: Filistinlilerin evlerinden çıkarılması yönündeki herhangi bir öneri kabul edilemez.

Avrupa Parlamentosu (AP) Filistin ile ilişkiler Delegasyonu Başkanı Lynn Boylan, ABD Başkanı Donald Trump'ın Gazze'yi "devrealma" ve burada yaşayan Filistinlileri zorla yerinden etme planına tepki göstererek, Avrupa Birliği (AB) liderlerini buna karşı çıkmaya çağırdı.

OLAYIN HUKUKİ BOYUTU

Trump'ın Gazze teklifine bakıldığında, Hamas'tan rehineleri kurtardıktan sonra İsrail'in ateşkesi ihlal etmesine müsaade edebileceği ve Gazze halkını göçe zorlayabileceği açık bir şekilde gözlemlenebilmektedir. Oysa uluslararası hukukta self-determinasyon hakkına aykırı olarak bir halkın toplu şekilde yerinden edilmesi yasaklanmıştır. ABD ve İsrail'in de taraf olduğu 1949 tarihli IV. Cenevre Konvansiyonu'nun "İşgal Edilmiş Topraklar" başlıklı III. Bölümünde yer alan 49. Maddesi işgal edilmiş topraklarda yaşayan halkın yerinden edilemeyeceğini ya da ülke dışına çıkarılamayacağını hüküm altına almaktadır.³

49. Madde, "Sebebi ne olursa olsun, korunan kişilerin bireysel veya kitlesel olarak zorla nakledilmeleri ya da işgal altındaki topraklardan işgalcinin topraklarına veya işgal altında olsun ya da olmasın herhangi bir başka ülkeye sınır dışı edilmeleri yasaktır."

Etnik grupların sürgün edilmesi aynı zamanda insanlığa karşı suçları cezalandıran Roma Statüsü'nün 7. Maddesini ((d) nüfusun sürgün edilmesi veya zorla nakli) ihlal ediyor ve bu tarz eylemin hedefi göz önüne alındığında, 6. madde kapsamında bu tarz bir adimin, soykırım ((c) fiziksel olarak kısmen ya da tamamen yok etmek kastıyla, grubu ağır yaşam koşullarına maruz bırakmak) olarak da değerlendirilmesi gerekiyor.

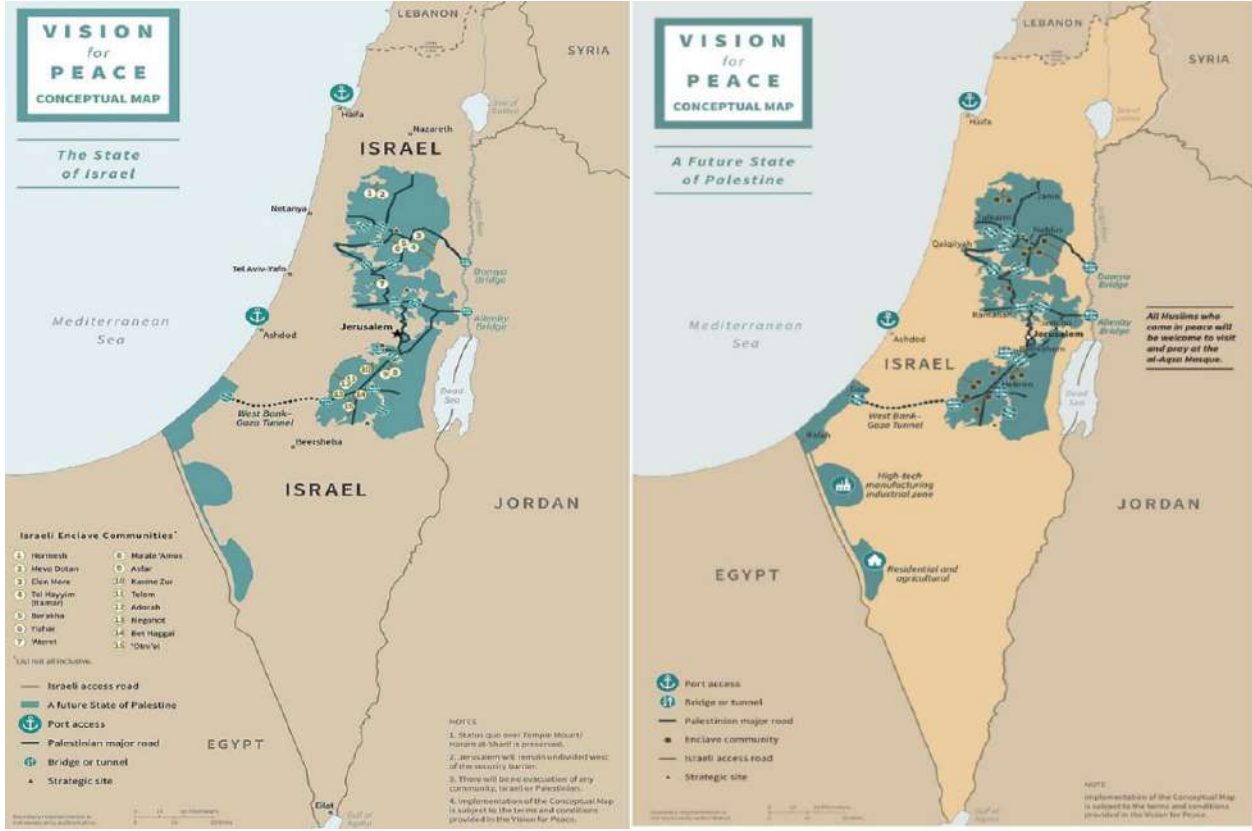
¹ <https://www.aa.com.tr/tr/analiz/bir-ilhak-projesi-olarak-trumpin-gazze-planı-uluslararası-hukuk-ne-diyor/3473607>

² <https://www.aa.com.tr/tr/ayrimcilikhatti/ayrimcilik/trumpin-gazzeyi-devrealma-ve-filistinlileri-zorla-yerinden-etme-planı-tepki-topladı/1823563>

³ <https://www.aa.com.tr/tr/analiz/bir-ilhak-projesi-olarak-trumpin-gazze-planı-uluslararası-hukuk-ne-diyor/3473607>

TRUMP'IN GAZZE TEKLİFİ DAHA BÜYÜK BİR TEKLİFİN ÖN HAZIRLIĞI

Trump, Ocak 2020'de "Yüzyılın Planı" olarak nitelendirdiği "Barıştan Refaha: Filistin ve İsrail Halklarının Yaşamlarını İyileştirmeye Yönelik Bir Vizyon" (Peace to Prosperity: A Vision to Improve the Lives of the Palestinian and Israeli People) adlı 181 sayfalık metni yayınlamıştı.

Bu plana göre:⁴

1. İsrail'in Batı Şeria'nın yüzde 30'dan fazlasını ilhak etmesine müsaade etmektedir ve Filistinlilere bölünmüş ve birbirine toprak yönünden bağlantılı olmayan bir devlet sunulmuştur. Ancak bu bölgeler, tüneller, yollar ve köprülerle birbirine bağlanacaktır.
2. Hem tüm BM kararlarında hem de Uluslararası Adalet Divanı (UAD) danışma görüşlerinde uluslararası hukuka aykırı olduğu ifade edilen İsrail işgal yerleşimleri meşrulaştırılmakta ve İsrail'in bir parçası haline getirilmektedir.
3. Kudüs'ün İsrail'in "Bölünmez Başkenti" olarak tanınmasını öngörülmektedir. Buna göre 1980'lerden bugüne İsrail'in Kudüs'ü yekpare hale getirerek ilhak etmesi tanınmaktadır.
4. Filistinlilere hemen bir devlet vaat edilmemekte, bunun yerine devlet statüsünü kazanabilmeleri için katı koşullar öngörülmektedir.
5. Filistinli mültecilerin geri dönüş hakkı tamamen reddedilmektedir.
6. İsrail-Filistin çatışmasının bir parçası olmamasına rağmen, ABD'nin Golan Tepeleri üzerindeki İsrail egemenliğini tanıması da desteklenmektedir.

Uluslararası hukuku yok sayan bu plan Trump tarafından yeni dönemde yeniden gündeme getirilmiştir. Bu uluslararası hukuka aykırılık, İsrail ve Filistinliler konusunda ABD'nin yerleşik tutumunda meydana gelen en radikal altüst oluş anlamına geliyor. Ve uluslararası hukuk bağlamında Filistinlilerin topraklarından çıkarılması aynı zamanda bir etnik temizlik ve "bölgenin istikrarını tehdit edebilecek, çatışmanın genişlemesi riskini taşıyabilecek ve bölgedeki barış ve bir arada yaşama umutlarını baltalayabilecek" bir hamle olduğuna şüphe yok.

⁴ <https://www.aa.com.tr/tr/analiz/bir-ilhak-projesi-olarak-trumpin-gazze-planı-uluslararası-hukuk-ne-diyor/3473607>

Öneriler, geleneksel anlamda gelecekte iki devletli bir çözüm olasılığını ortadan kaldıracak ve Filistinliler ve Arap dünyası tarafından bir sürgün planı olarak görülecektir. Netanyahu'nun siyasi tabanının büyük bir kısmı ve İsrail'deki aşırı milliyetçi yerleşimci hareketi, Başkan Trump'ın sözlerini, Netanyahu'nun deyiimiyle "Gazze'nin İsrail için bir tehdit olmasını engelleme" yolunda attığı bir adım olarak görürken Filistinliler için bu, toplu bir cezalandırma eylemi anlamına gelecektir.

Trump'ın Gazze Şeridi'ni "temizleme" ve Gazzelileri çevre ülkelere yerleştirme yönündeki sözde planı, bölgesel istikrarın derinden ve büyük ihtimalle geri dönülemez biçimde etkilenmesi anlamına geliyor. Uluslararası toplumun on yıllara yayılan başarısızlığıyla karakterize olan Filistin meselesi, Trump'ın sözde planıyla demografik ve insani sonuçları son derece ağır olan ve Filistin halkının topraklarıyla bağını koparmaya yönelik bir etnik temizliğin ilk defa bu kadar açıkça ifade edilmesiyle daha da çözümsüzleşecek. Bu tarz bir adım, ortaya çıkabilecek insani kriz açısından dehşet verici, fakat bunun da ötesinde uluslararası hukukun temel ilkelerinin çok açık ve umarsızca ihlal edilmesi anlamına geliyor.

Trump'ın, bölgedeki Filistinlilerin geleceği için onların öz tayin hakkını tamamen yok sayarak övünçle açıkladığı böyle bir planı hayata geçirmesi veya bunu teşvik etmesi, insan haklarına ve uluslararası hukuk düzenine yönelik affedilemez bir saldırı olacaktır. Uluslararası Ceza Mahkemesi muhtemel bir durumda derhâl harekete geçmeli ve karşılaşılabilecek pratik engellere rağmen Trump'ı sorumlu tutmalıdır. Aynı zamanda ABD kurumları da uluslararası hukukun temel ilkelerinin ihlal edilmesini engellemekle yükümlüdür. Zira karşımızdaki sahnede, tek bir siyasetçinin İkinci Dünya Savaşı'nın ardından inşa edilen küresel normları (hiç işlemese de) yok sayması, bölgede on yıllardır devam eden sömürü, acı ve savaşların etnik temizlik yoluyla "çözümü" kavuşturulacağı iddiası duruyor.⁵

Bu noktada sessiz kalan veya tereddüt eden herkes suç ortağı olacaktır. İnsan hakları, uluslararası hukuk ve adil bir dünya düzeninin geleceği için şimdi net bir tutum alma ve kararlı adımlar atma zamanıdır.

Prof.Dr. Murat KOÇ / Çağ Üniversitesi Bölgesel Güvenlik Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi

⁵ <https://perspektif.eu/2025/02/05/gazze-etnik-temizlik-plani-uluslararasi-hukuk-siyasi-cikartara-kurban-edilemez/>